

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BiH
TUZLANSKI KANTON
GRAD GRAČANICA**

PREDLAGAČ: Gradonačelnik

RAZMATRA: GRADSKO VIJEĆE

**OBRADIVAČ: SLUŽBA ZA UPRAVU,
DRUŠTVENE DJELATNOSTI,
BORAČKO – INVALIDSKU ZAŠTITU I
ZAJEDNIČKE POSLOVE**

**IZVJEŠTAJ
O realizaciji Lokalnog gender
akcionog plana za 2024.godinu**

Uvod

Lokalni gender akcioni plan (u daljem tekstu: LGAP) grada Gračanica predstavlja planski dokument za integrisanje pitanja rodne ravnopravnosti u sve segmente društva, kao i za unapređenje stanja rodne ravnopravnosti u Gračanici. LGAP se odnosi na period 2022. – 2025. godina i za njegovu implementaciju su odgovorni gradski organi i institucije, u saradnji sa organima viših nivoa vlasti, te nevladinim sektorom i profesionalnim organizacijama.

Za izradu LGAP-a imenovana je Radna grupa koja se sastojala od 15 članova/ica (12 žena i tri muškarca), kao predstavnika/ca gradskih organa i ustanova, medija i nevladinih organizacija. Uz konsultantsku podršku Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP), tokom februara 2020. godine izrađena je Analiza stanja ravnopravnosti spolova u gradu Gračanica, oslanjajući se na administrativne podatke Grada i zvanične podatke Federalnog zavoda za statistiku te drugih nadležnih institucija. Ovi podaci su ažurirani u septembru 2021. godine sa posljednjim dostupnim statističkim i administrativnim podacima.

Slijedeći Metodologiju za izradu lokalnih gender akcionih planova u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, koja je izrađena i ponuđena jedinicama lokalne samouprave u sklopu projekta Žene na izborima koji implementira UNDP u BiH, Grad Gračanica nastoji zauzeti pristup sistemskog planiranja programa mjera za unapređenje ravnopravnosti spolova u jedinicama lokalne samouprave u BiH, u skladu sa Gender akcionim planom BiH za period 2018.-2022. godine. Lokalni gender akcioni plan Grada Gračanica Gradsko vijeće usvojilo je na sjednici održanoj 30.11.2021. godine.

Izveštaj o realizaciji gender akcionog plana Grada Gračanica za 2024. godinu rađen je na osnovu Matrice za praćenja i izvještavanje o LGAP-u na osnovu prikupljanja i obrade izvještaja, prisustva na edukacijama te saradnje sa konsultantima UNDP, JU i JP. školama, PU Gračanica, mjesnim zajednicama, udruženjima građana i radnim tijelima Gradskog vijeća.

Pravni okvir za rad u oblasti ravnopravnosti spolova

Ustav BiH, koji čini sastavni dio Dejtonskog mirovnog sporazuma, garantira međunarodno priznata ljudska prava i slobode. Član I Ustava nalaže: „Bosna i Hercegovina i oba entiteta će osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda.“ Također, u članu II, Ustavom se preuzimaju prava i slobode koje su predviđene u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima, te se nalaže direktna primjena ovih evropskih instrumenata za zaštitu ljudskih prava i sloboda u BiH i propisuje da „ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.“ Član III Ustava propisuje „Katalog prava“, a član IV princip „Nediskriminacije“ odnosno da je uživanje prava i sloboda predviđenih Ustavom i međunarodnim sporazumima koji su navedeni u Aneksu I Ustava osigurano „svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.“ Aneks I utvrđuje dodatne sporazume o ljudskim pravima koji će se primjenjivati u BiH, te nabroja 15 međunarodnih sporazuma, a između ostalih i Konvenciju o državljanstvu udatih žena (1957), Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije u odnosu na žene (1979) te Konvenciju o pravima djeteta (1989). Ustavni sud je odlučivao i utvrdio diskriminaciju na osnovu spola u svojim predmetima (npr. Broj predmeta AP-369/10, odluka od 24.5.2013).

Ustav Federacije BiH u Poglavlju II „Ljudska prava i osnovne slobode“ članu 2. nalaže da će Federacija BiH osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u aktima navedenim u Aneksu „Instrumenti za zaštitu ljudskih prava koji imaju pravnu snagu ustavnih odredaba“. Ovaj aneks sadrži 21 međunarodni sporazum, uključujući i tri prethodno spomenute konvencije integrirane Ustavom BiH koje se odnose na ravnopravnost spolova. Ustav Federacije BiH posebno propisuje da sve osobe na teritoriji Federacije BiH uživaju prava, između ostalog na „d)

zabranu svake diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, polu, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu.“

Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH¹ kreira okvir za ostvarivanje jednakih prava i mogućnosti svim licima u BiH i uređuje sistem zaštite od diskriminacije na osnovu spola. Ovim zakonom uređuje se, promovira i štiti ravnopravnost spolova, garantiraju jednake mogućnosti i ravnopravan tretman svih osoba bez obzira na spol, u javnoj i u privatnoj sferi društva, te uređuje zaštita od diskriminacije na osnovu spola. Prema Zakonu, svi, bez obzira na spol, imaju jednaka prava i pravo pristupa u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite, zdravstvene zaštite, sportskog i kulturnog života, javnog života, te medija. Zakon zabranjuje diskriminaciju na osnovu spola i spolne orijentacije u svim sferama života, te daje definiciju diskriminacije na osnovu spola kao „svako stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe ili grupe osoba, zasnovano na spolu, zbog kojeg se osobama ili grupi osoba otežava ili negira priznavanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava ili sloboda.“ Prema Zakonu, diskriminacija podrazumijeva direktnu i indirektnu diskriminaciju, uznemiravanje, seksualno uznemiravanje, poticanje na diskriminaciju i nasilje po osnovu spola. Prema ZoRS BiH nasilje na osnovu spola je „svaka radnja koja uzrokuje ili može uzrokovati fizičku, psihičku, seksualnu ili ekonomsku štetu ili patnju, kao i prijetnju takvim radnjama koje onemogućavaju lice ili grupu lica da uživaju svoja ljudska prava i slobode u javnoj i privatnoj sferi života“. **Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH²** donesen je 2013. godine kao posebno zakonodavstvo koje se bavi isključivo i na sveobuhvatan način zaštitom žrtava nasilja u porodici.

Zakonom o zabrani diskriminacije u BiH³ štite se građani BiH od diskriminacije u svim oblastima života kao što su rad i zapošljavanje, socijalna i zdravstvena zaštita, pravosuđe i uprava, stanovanje, javno informiranje, obrazovanje, sport, kultura, nauka i gospodarstvo. Isto tako, Zakon zabranjuje seksualno i svaki drugi oblik uznemiravanja, mobing, segregaciju i poticanje na diskriminaciju.

Strateški okvir

GAP BiH je zakonska kategorija propisana Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH. Iako po svojoj strateškoj prirodi nije jedini ove vrste, GAP BiH predstavlja krovni strateški okvir za planiranje mjera za unapređenje ravnopravnosti spolova u svim oblastima društva jer definiše strateške prioritete postizanja ravnopravnosti spolova, naročito u oblastima sprečavanja i suzbijanja nasilja na osnovu spola, javnog života i odlučivanja, rada, zapošljavanja i pristupa resursima, obrazovanja, nauke, kulture i sporta, zdravlja, socijalne zaštite, te sigurnosti. Trenutno je na snazi i u primjeni GAP BiH za period 2023-2027. Godina.

GAP BiH, za period 2023.-2027. godine sadrži tri strateška cilja u okviru kojih se definišu prioritetna područja djelovanja, odnosno programi i mjere potrebne za postizanje tog cilja.

STRATEŠKI CILJ 1: Izrada, implementacija i praćenje programa mjera za unapređenje ravnopravnosti spolova u institucijama vlasti, po prioritetnim oblastima

Prioritetne oblasti:

- I.1. Sprečavanje i suzbijanje nasilja po osnovu spola, uključujući nasilje u porodici kao i trgovinu ljudima
- I.2. Javni i politički život i donošenje odluka
- I.3. Rad, zapošljavanje i pristup ekonomskim resursima
- I.4. Obrazovanje, nauka, kultura i sport
- I.5. Zdravlje, prevencija i zaštita
- I.6. Socijalna zaštita

¹ Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 32/10).

² „Službene novine FEDERACIJE BIH“, broj 28/13.

³ „Službeni glasnik BiH“, broj 59/09, 66/16.

- I.7. Rod i sigurnost
- I.8. Ravnopravnost spolova u kontekstu zaštite okoliša i klimatskih promjena

STRATEŠKI CILJ 2: Izgradnja i jačanje sistema, mehanizama i instrumenata za postizanje ravnopravnosti spolova

Prioritetne oblasti:

- II.1. Koordinacija implementacije i nadzor nad implementacijom GAP BiH
- II.2. Praćenje i unapređenje primjene međunarodnih i domaćih standarda za ravnopravnost spolova
- II.3. Jačanje i saradnja institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova
- II.4. Podizanje svijesti o ravnopravnosti spolova u svim segmentima društva
- II.5. Podrška institucionalnim i vaninstitucionalnim partnerima u procesu uključivanja principa ravnopravnosti spolov

STRATEŠKI CILJ 3: Uspostavljanje i jačanje saradnje i partnerstva

Prioritetne oblasti:

- III.1. Saradnja na regionalnom i međunarodnom nivou
- III.2. Saradnja sa organizacijama civilnog društva, socijalnim partnerima, akademskom zajednicom

Svaka oblast u svakom strateškom cilju sadržavaće:

- Kratku analizu stanja, uključujući i važeće domaće i međunarodne propise i dokumente;
- Programe mjera u skladu sa Zakonom o Ravnopravnosti spolova u BiH (ZoRS BiH);
- Nadležne nosioce odgovornosti i rokove. Primarni nosioci odgovornosti u strateškim ciljevima 2 i 3 su institucionalni mehanizmi za ravnopravnost spolova, a u strateškom cilju 1, primarni nosioci odgovornosti su nadležni organi državne uprave u skladu sa zakonski propisanim obimom rada, i
- Obavezu izvještavanja.

Institucionalni okvir

U skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH, ključni institucionalni mehanizmi za ravnopravnost spolova su Agencija za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i, na entitetskom nivou, Gender Centar Federacije BiH i Gender centar - Centar za jednakost i ravnopravnost spolova Vlade Republike Srpske. Agencija i entitetski gender centri su ključne institucije za kreiranje sveobuhvatnog, sistemskog i koordiniranog pristupa provođenju Zakona. Agencija i gender centri pružaju stručnu podršku drugim institucijama u procesu provođenja obaveza iz Zakona. U zakonodavnoj vlasti na nivou BiH uspostavljena je Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Parlamentarne skupštine BiH, a na nivou Federacije BiH komisije za ravnopravnost spolova Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH. Osnovane su komisije za ravnopravnost spolova kantonalnih skupština u Federaciji BiH, a na lokalnom nivou djeluju komisije u okviru općinskih/gradskih vijeća. U Gradskom vijeću Gračanica, formirana je i djeluje Komisija za ravnopravnost spolova, prava i slobode čovjeka, predstavke i pritužbe.

Normativni i institucionalni okvir Grada Gračanica i evropski standardi ravnopravnosti spolova na lokalnom nivou

Godine 2019. Gračanica je proglašena gradom donošenjem Zakona o Gradu Gračanica („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 30/19) i Odluke o proglašenju Grada Gračanice („Službeni glasnik Općine Gračanica“ broj: 7/2017). Statut Grada Gračanica usvojen je u januaru 2023. Godine.

Statut Grada Gračanica u potpunosti je integrisao principe ravnopravnosti kao rezultat aktivnosti provođenja LGAP-a Gračanica (Novina je da se među nadležnostima Grada u članu 10. stav 1. tačka 3. navodi i: „donosi programe i planove razvoja Grada i stvara uslove za privredni razvoj i zapošljavanje; te programe mjera radi postizanja jednakosti spolova“ te u tački 10.: „prikuplja i obrađuje statističke podatke i informacije razvrstane po pripadnosti određenom spolu.“ Također se dodaju odredbe vezane za ravnopravnu zastupljenost u Vijeću mjesne zajednice (član 69. stav 4.): „Prilikom predlaganja i izbora članova vijeća mjesne zajednice, mora se voditi računa da sastav članova odražava približno nacionalnu strukturu stanovništva, te da pripadnici oba spola budu ravnopravno zastupljeni.“ Članom 127. se propisuje gramatička terminologija vezana za upotrebu rodnoosjetljivog jezika: „Gramatička terminologija za imenice koje se odnose na pojedine funkcije ili radna mjesta, upotrijebljene u Statutu u muškom rodu, odnose se na oba spola.

Što se tiče institucionalnog okvira za donošenje i provođenje propisa, koji između ostalog uključuju i promicanje i osiguranje ravnopravnosti spolova u svim sferama društva, organi Grada su Gradsko vijeće i gradonačelnik. Gradsko vijeće Gračanica broji 30 članova, a u mandatu za period 2020.-2024. godine u ovaj sastav ulazi 28 vijećnika i dvije vijećnice, kao i u prethodnom mandatu. U sastavu vijeća izabranog na mandatni period 2024-2028. Godina ostvaren je napredak te Gradsko vijeće danas broji 22 vijećnika i 8 vijećnica. Vijeće je obrazovalo ukupno osam komisija,⁴ uključujući i Komisiju za ravnopravnost spolova, prava i slobode čovjeka, predstavke i pritužbe.

Gradski organi uprave su gradske službe za upravu, a njima rukovodi gradonačelnik.

Struktura LGAP-a Grada Gračanica

Na osnovu analize stanja ravnopravnosti identificirana su sljedeća strateška pitanja i definisani strateški ciljevi:

STRATEŠKO PITANJE	STRATEŠKI CILJ
1. Princip rodne ravnopravnosti nije u potpunosti integrisan u gradske politike	1. Osigurati da se odluke Grada donose u skladu sa principima ravnopravnosti spolova
2. Učešće žena u odlučivanju nije ravnopravno	2. Povećati zastupljenost žena u organima vlasti u gradu Gračanica
3. Nezaposlenost i ekonomska neaktivnost žena su visoke	3. Unaprijediti uslove za ekonomsko osnaživanje žena u gradu Gračanica
4. Nasilje u porodici i nasilje nad ženama nije adresirano na sistemski način	4. Uspostaviti mehanizme saradnje između institucija radi identifikacije i zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama u gradu Gračanica

LGAP Grada Gračanica je sastavljen od 4 strateška cilja i 35 aktivnosti i to:

1. Osigurati da se odluke Grada donose u skladu sa principima ravnopravnosti spolova (12 aktivnosti)
2. Povećati zastupljenost žena u organima vlasti u gradu Gračanica (7 aktivnosti)
3. Unaprijediti uslove za ekonomsko osnaživanje žena u gradu Gračanica (8 aktivnosti)
4. Uspostaviti mehanizme saradnje između institucija radi identifikacije i zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama u gradu Gračanica (8 aktivnosti)

⁴ Prema Odluci o obrazovanju stalnih radnih tijela Gradskog vijeća Gračanica, radna tijela su: Komisija za poljoprivredu, Komisija za propise i Statut, izbor i imenovanja, gradska priznanja i obilježavanja značajnih događaja i ličnosti, Komisija za etički kodeks, Komisija za ravnopravnost spolova, prava i slobode čovjeka, predstavke i pritužbe, Komisija za obrazovanje, kulturu, sport, mlade i odnose sa vjerskim zajednicama, Komisija za budžet, Komisija za praćenje položaja boračkih populacija i Komisija za urbanizam i ekologiju.

Realizacija LGAP-a za 2024. Godinu.

CILJ	UKUPAN BROJ AKTIVNOSTI (za 2024. Godinu)	REALIZACIJA	Stepen realizacije
Osigurati da se odluke Grada donose u skladu sa principima ravnopravnosti spolova (12 aktivnosti)	7	4	57 %
Povećati zastupljenost žena u organima vlasti u gradu Gračanica (12 aktivnosti)	5	4	80 %
Unaprijediti uslove za ekonomsko osnaživanje žena u gradu Gračanica	8	7	87,5%
Uspostaviti mehanizme saradnje između institucija radi identifikacije i zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama u gradu Gračanica	8	8	66 %
UKUPNO	28	23	82,14 %

Iz predstavljene tabele koja je rađena na osnovu skraćene matrice za praćenje realizacije aktivnosti iz LGAP-a vidljivo je da je tokom 2024 godine od planiranih 28 aktivnosti potpuno realizovano 23 aktivnosti ili 82,14 % i to .:

- 1. za prvi cilj:** Osigurati da se odluke Grada donose u skladu sa principima ravnopravnosti spolova za 2024. godinu planirano je 7 aktivnosti od kojih je realizovano 4 aktivnosti i to:
 - Razmatran izvještaj o radu JZU Dom zdravlja Gračanica s informacijom o zdravlju muškaraca i žena U Domu zdravlja Gračanica nabavljena dva nova ultrazvučna aparata od kojih je jedan isključivo namijenjen za dijagnoze i stanja vezana za seksualno i reproduktivno zdravlje
 - Služba Redovno prati implementacija Odluke o sufinansiranju troškova biomedicinski potpomognute oplodnje i u toku 2024. Godine odobreno je 6 zahtjeva za sufinansiranje troškova biomedicinski potpomognute oplodnje (ukupno 6000)
 - U Budžetu Grada za 2024. predviđena su sredstva za provođenje aktivnosti iz LGAP-a
- 2. Za drugi cilj:** Povećati zastupljenost žena u organima vlasti u gradu Gračanica planirano je 5 aktivnosti za 2024. Godinu od kojih je realizirano 4 i to:
 - prilikom predlaganja i izbora članova u tijelima i postavljanja rukovodilaca u organima obezbijediti zastupljenost najmanje 40% predstavnika manje zastupljenog spola, s napomenom da su obezbijeđeni mehanizmi za provođenje ovih aktivnosti
 - provedene aktivnosti na upoznavanja žena u gradu o važnosti političke participacije žena i to prije svega kroz učešće žena u radu vijeća MZ
 - u saradnji s nevladinim organizacijama provedene edukacije političarki i političara i kandidatkinja na izborima o važnosti političke participacije žena
 - Kroz projekat Žene na izborima uspostavljena platform LIDERKE za razvoj kroz koji se promovišu uspješne žene liderice i jača žensko liderstvo
- 3. Za treći cilj** Unaprijediti uslove za ekonomsko osnaživanje žena u gradu Gračanica planirano je 8 aktivnosti a provedeno je 7 i to:

- Provođene aktivnosti informisanja o konkursima za zapošljavanje i samozapošljavanje žena putem objava na web stranici, organizacijom info dana i sl
 - Provođene aktivnosti na subvencioniranju preduzetništvo žena, naročito preduzetništvo žena na selu i informisati ih o mogućnostima subvencioniranja iz drugih izvora – organizacija sajмова Zlatne ruke Gračanica, učešće na sajmu List, U sklopu zajedničke saradnje između Investicijske fondacije Impakt i Grada Gračanica u 2024. godini održan info dan na kojem je predstavljen javni poziv koji je, između ostalog, obuhvatio i program poduzetničke obuke, te finansijsku, stručnu i mentorsku podršku za najbolje ocijenjene poslovne ideje na području Gračanice. Na Info danu potencijalni aplikanti dobili su informacije o uslovima, načinu prijavljivanja i ostalim pitanjima bitnim za učešće. Projekat EU4AGRI za ruralni razvoj i sl
 - Organizacija sajma ženskog poduzetništva "Zlatne ruke Gračanice" Tradicionalni sajam organizovan je u septembru u saradnji sa udruženjima žena. Na sajmu je učestvovalo 43 izlagača, uključujući predstavnike iz grada Gračanica, kao i udruženja žena iz regije.
 - Održana edukacija na temu pripreme projektne aplikacije i izvještavanja u Multimedijalnoj sali Grada Gračanica
 - Na osnovu anketiranja roditelja započete su pripreme za proširenje kapaciteta JU Dječije obdanište Gračanica (realizirano u 2025. Godini)
 - U organizaciji Udruženja žena Tragom tradicije u Gračanici je održana panel diskusija pod nazivom "Žena u socijalnom poduzetništvu" na kojoj su učestvovalе žene poduzetnice iz Gračanice, Srebrenika i Banovića te Jasmina Salkić koja je i bila začetnica inicijative za umrežavanje žena kroz projekat MI BOSPO – Mreža žena u biznisu, a čiji je cilj podrška ženskom poduzetništvu i poticanje međusobne saradnje. U razgovoru sa moderatoricom Mersihom Jogunčić, poduzetnice su ispričale inspirativne priče o začetku njihovih biznisa, umrežavanju sa drugim ženama i doprinosu zajednici.
 - Organizacija zimskog bazara uz učešće udruženja žena i poduzetnica
4. **U okviru četvrtog cilja uspostave mehanizama saradnje između institucija radi identifikacije i zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama u gradu Gračanica provedno je 8 aktivnosti i to kako slijedi:**
- Oformljen Savjet za sigurnost i bezbjednost građana koji razmatra pitanje sigurnosti u gradu, devijantna ponašanja, učestalo nasilje nad ženama i starijim licima te vršnjačko nasilje
 - Izrađen novi Protokol intervencija u slučajevima nasilja u porodici 2024. godine u saradnji s nevladinim sektorom i institucijama nadležnim za postupanje
 - Kontinuirano se prikupljaju podaci o broju slučajeva nasilja u porodici, broju žrtava i počinilaca nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Na osnovu izvršenih analiza vezano za slučajeve nasilja u 2024. godini smanjio se broj slučajeva nasilja na 22, ali su zbog svoje kompleksnosti slučajevi nasilja zahtijevali mnogo više djelovanja i složenijih procedura u postupku rješavanja (žrtve heroinski ovisnici, dijete sa poremećajem u ponašanju, sigurnosni rizik, ograničenost ustanova u pogledu zbrinjavanja pod uslovima registrovane djelatnosti i drugi razlozi za odgovarajuće zbrinjavanje). U sigurnu kuću tokom godine vršen je smještaj majki sa mlđb djecom. U saradnji sa gradskom upravom obezbjeđen je smještaj u stambenoj jedinici kojom raspolaže Grad Gračanica za osobe koje su bile u potrebi zbrinjavanja, a koje nisu imale riješen stambeni status, po izlasku iz sigurne kuće. U periodu januar – decembar 2024. godine u PU Gračanica zaprimljene su 44 prijave događaja nasilja u porodici, što je za 4 više prijave nasilja u porodici, nego u posmatranom periodu 2023. godine, od kojih je nadležnom tužilaštvu dostavljeno 21 izvještaj za krivično djelo "Nasilje u porodici", za 2024. godinu, a za isti posmatrani period 2023. godine broj izvještaja je iznosio 31, što je za 10 ili za 32,25 %, manji broj dostavljenih izvještaja 2024. godine, u odnosu na 2023. godinu. Ono što je primjetno je da je od strane Općinskog suda u Gračanici prema počinocima nasilja izrečeno daleko veći broj mjera i to: udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni objekat (6), zabrana približavanja žrtvi nasilja (19), zabrana uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju (34), obavezan psihosocijalni tretman i obavezno liječenje od ovisnosti (3 i 8). U 44 zaprimljenih slučaja nasilja u porodici u većini slučajeva žrtve su bile supruge, roditelji, te djeca. Značajno je istaknuti da se ovoj problematici sve više posvećuje pažnja i traže odgovarajuća rješenja koja mogu doprinijeti da se nasilje u porodici sprečava kroz preduzimanje preventivnih mjera

od strane PU Gračanica kao što su savjeti žrtvama, redovno obavješćavanje Centra za socijalni rad, saradnja sa drugim organima i organizacijama kao što su škole, zdravstvene ustanove i druge.

- Sinergijom vladinog i nevladinog sektora gradonačelnik je donio Program mjera i aktivnosti na prevenciji i suzbijanju nasilja u porodici sa posebnim akcentom na nasilje nad ženama. Ovim programom, utvrđene su konkretne mjere i zadaci, podijeljena zaduženja i utvrđeni rokovi za prevenciju bilo kog oblika nasilja. Jedna od mjera zvanično je započela u 2024. godini dodjeljivanjem SOS sandučića za prijavu nasilja mjesnim zajednicama. SOS sandučići su postavljeni na vidljiva mjesta gdje građani mogu prijaviti nasilje potpuno anonimno, a odgovorne službene osobe prijave dostavljaju na protokol Centra za socijalni rad
- Radio Gračanica 4 puta organizovala emisiju na radiju na temu nasilja, (uključujući i vršnjačko nasilje), prevencije zloupotrebe droga, s posebnim akcentom na rano otkrivanje prvih simptoma bolesti ili poremećaja ponašanja koji su uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih supstanci kod mladih, prijavljivanja neobičnih aktivnosti za koje se sumnja da je neovlaštena prodaja narkotika, i sl
- U Omladinskom centru, a u okviru Dana porodice, SOS Dječija sela BiH su predstavila program prevencije trgovine ljudima kroz mobilnu podršku porodicama u riziku, a koji su započeli kroz partnerstvo sa USAID-om. Glavni cilj je pružiti pomoć porodicama koje su u riziku od trgovine ljudima, opće podizanje svijesti o ovom problemu u Tuzlanskom kantonu kao i osposobljavanje porodica da uz pomoć institucija, nevladinog sektora i SOS dječijeg sela prevaziđu ovakve i slične izazove s kojima se svakodnevno suočavaju
- Održane aktivnosti u okviru projekta “FEMICID NE POZNAJE GRANICE, STOGA NIJEDNA ŽENA VIŠE!” - Udruženje mladih “FUTURA” je u saradnji s Neformalnom grupom građanki i građana Gradačca te Neformalnom lobi grupom žena Gračanica, organizovalo niz aktivnosti u sklopu projekta “FEMICID NE POZNAJE GRANICE, STOGA NIJEDNA ŽENA VIŠE!”, s ciljem podizanja svijesti o problemu nasilja. Projekat je realizovan uz podršku Instituta za razvoj mladih KULT
- U okviru globalne kampanje “16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama i djevojčicama”, vijećnice Gradskog vijeća Gračanica su započele prve u nizu aktivnosti organizovanjem panel diskusije pod nazivom “Od datuma do datuma – borba protiv nasilja”. Skup je okupio veliki broj građanki i građana koji su aktivno učestvovali u diskusiji postavljajući pitanja i iznoseći mišljenja o ovom važnom društvenom problemu. Panelisti su dolazili iz različitih branši uključujući policiju, Centar za mentalno zdravlje, Centar za socijalni rad, Mješovitu srednju školu, te Neformalnu lobi grupu žena. Svaki od panelista podijelio je svoje viđenje izazova s kojima se suočavaju u borbi protiv nasilja, pružajući uvid u različite aspekte problema. U otvorenom razgovoru, panelisti su naglasili dobre prakse i realizovane aktivnosti na sprečavanju nasilja, a koje su postignute zajedničkim radom institucija i građana u prethodnom periodu.

Zaključak

Lokalni gender akcioni plan Grada Gračanica ističe u decembru 2025. Godine. Obzirom da je ovo strateški dokument za dosljednu primjenu Statutarnih obaveza svih organa Grada Gračanica predlaže se da se odmah započnu aktivnosti na izradi novog Lokalnog gender akcionog plana Grada Gračanica za period 2025/26-2029.